

Látlelet a romániai magyar nyelvű filozófiaoktatás és filozófiai kutatás elmúlt tizenkét esztendejéről (2002–2013)

BALOGH BRIGITTA, ILYÉS SZILÁRD, SOÓS AMÁLIA, VERESS KÁROLY

1. Bevezetés

Nehéz egy ilyen rövid tanulmány keretei között beszámolni mindarról, ami az elmúlt tizenkét esztendőben a filozófia szakterületét érintő kérdéseket illeti, a romániai magyar nyelvű oktatásra és kutatásra vonatkoztatva. Ha ezt mégis megteszszük, annak tudatában cselekszünk, hogy beszámolónk korántsem teljes, hogy bizonyos igen fontos dolgokat csak jelzésszerűen tudunk megemlíteni, és ezek a továbbiakban kifejtésre, pontosításra várnak. Annyit előljáróban meg kell jegyeznünk, hogy az elemzett időszakban, akárcsak az ezt megelőző évtizedben, a filozófiai kutatás és az egyetemi filozófiaoktatás szerves összekapcsolódását lehetett tapasztalni: a filozófiai kutatás legfontosabb fórumai 1990 után mindig a felsőoktatással, az egyetemi intézményekkel összefüggésben szerveződtek és működtek. Természetesen a filozófiának az erdélyi kulturális térben való jelenléte, a szakma fennmaradása és fejlődése szempontjából nem kevésbé fontos a magyar nyelvű középiskolai filozófiaoktatás, ennek a kérdéskörnek a részletes elemzése viszont külön tanulmányokat igényel. Megelégszünk tehát azzal, hogy a középiskolai oktatás és a felsőoktatás közötti kapcsolatokra utaljunk, hiszen a felsőoktatás folyamatoságának, a szakmai utánpótlásnak elsődleges feltétele a jól működő középiskolai filozófiaoktatás.

Mindezen tényezők függvényében jelen tanulmány főleg a filozófiai életet szervező intézmények bemutatására összpontosít, arra való tekintettel, hogy ezekben érhető tetten a közös cselekvés, az együttműködés és az együtt-gondolkodás. Meg kell vallanunk, ne áltassuk magunkat: a filozófia természeténél fogva sem egy olyan szakma és olyan tudományterület, amely széles társadalmi érdeklődésnek örvendene; a romániai magyar kultúrában és tudományosságban pedig, a nyugat-európai viszonyokhoz képest is, igen sajátos helyzetben van, hiszen mindmáig vitatott, hogy mi lehet a filozófia helye és szerepe a társadalmi és oktatási konstrukcióban. Mivel tehát viszonylag (más, az erdélyi kultúrában jóval nagyobb hagyományal rendelkező tudományterületekhez képest) kis szakmai közegről beszélhetünk, az intézményes forma a legalkalmasabb arra, hogy a társadalmi köztudatban a filozófiát megjelenítse, képviselje és népszerűsítse.

A 2002 és 2013 közötti időszak a filozófiai tudományterület fejlődésének szempontjából több olyan mozzanatot is számlál, amelyek a korábbi állapothoz

képeket fontos előrelépést jelentenek. Ha csak a felsőoktatást tekintjük, két alapvető dologra kell felhívni a figyelmet: egyrészt arra, hogy az elmúlt tíz esztendőben a magyar nyelvű filozófiaoktatás az egyetemeken belül is egyre inkább önállósul, másrészt pedig arra, hogy olyan, új képzési irányok és képzési formák indulnak el, amelyek az európai tudományosság diszciplináris és strukturális tendenciáit követik. Az oktatási vertikumot illetően a 2002–2013 közötti időszak egyik legfontosabb fejleménye, hogy elindult a Filozófiai Doktori Iskolában az önálló magyar nyelvű képzés, amely lehetőséget nyújt a fiatal filozófiakutatók számára, hogy kutatásaikat szervezeten végezhesék, és a szakmai közösség előtt folyamatosan bemutatathassák.

Ami a tudományos kutatást illeti, el kell mondanunk, hogy ennek másik alapvető intézményes formája az egyetemeken mellett a civil társaságokban és szakmai alapítványokban, kutatóműhelyekben érhető tetten. Az említett időszak ebből a szempontból is hozott pozitívumokat: új intézmények jelentek meg, új szakmai csoportok szerveződtek. A további leírásból látni lehet, hogy milyen jellegű intézményekről van szó, itt csak annyit jegyzünk meg, hogy a filozófiai élet mind a tudományszervezés, mind a könyv- és lapkiadás területén gazdagodott (a filozófiai intézmények legfiatalabbika az Erdélyi Magyar Filozófiai Társaság; a legújabb filozófiai könyvkiadó a Bolyai Társaság 2006-ban alakult kiadója, az Egyetemi Műhely Kiadó; az elmúlt években a már meglévő Pro Philosophia Kiadónál is új sorozatok kiadása indult el).

A strukturális/formai keret bemutatása mellett szólnunk kell még a tudományos kutatás *lényegét*, a tartalmi kérdéseket illető kiemelkedő fejleményekről: az elmúlt tíz esztendő egyik legfontosabb hozadéka ebből a szempontból az erdélyi magyar nyelvű filozófiai hagyomány kutatásának rendszeressé válása a magyar filozófiai gondolkodás gyökereinek és irányvételeinek a feltárására tett kísérletek révén. Alapvetően fontos, hogy 2000 után rendszeresen jelentek meg olyan tudományos munkák, amelyek éppen az említett hagyomány kritikai feldolgozása vagy a forráskiadás terén abszolút novumnak számítanak. Elindult az erdélyi magyar felvilágosodás filozófiai forrásainak szisztematikus kutatása és kiadása (Sipos Pál, Köteles Sámuel, Csórja P. Ferenc, Körmöczy János, Ercsei Dániel munkái jelentőségének, specifikumának a kutatása), de ugyanitt beszélhetünk az 1919 előtti kolozsvári egyetemi filozófiaoktatás és a századforduló jellegzetességeit feltárni kívánó, vagy a XX. század második felének magyar nyelvű filozófiai gondolkodásával foglalkozó kutatásokról (számos könyv, tanulmány és konferencia foglalkozott például Böhm Károly, Bibó István vagy Bretter György munkásságával, alakjával).

A filozófiatörténeti kutatásokkal párhuzamosan tovább haladtak az előző időszakban elkezdődött *filozófiai alap kutatások* a fenomenológia, az egzisztenciafilozófia, a filozófiai hermeneutika, a politikai filozófia területén. A magiszteri képzés összekapcsolódása a főbb kutatási törekvésekkel, a doktori képzés kiterjesztése és intenzívebbé válása nagymértékben ösztönzőleg hatott az *interdiszciplináris* irányultságú és *alkalmazott* jellegű filozófiai kutatásokra, a szakmai kapcsolatépítésre

a szaktudományokkal és a filozófiai tudást igénylő gyakorlati-tapasztalati területekkel. Számos konferenciaelőadás, tanulmánykötetekben megjelent publikáció, monografikus kiadvány tanúskodik jelentős, a további kutatásokat motiváló, illetve az egyetemi oktatásban is hasznosított alkalmazott etikai, politikai filozófiai, a kognitív tudomány, a kommunikáció és a kultúra hermeneutikája körébe illeszkedő eredményekről. Kitéüntetett jelentőséggel bírnak olyan témakörök, mint az interkulturalitás fenomenológiai és hermeneutikai megközelítése, az identitásproblémák komplex kutatása, a kisebbségi lét, az emberi jogok, a nacionalizmusok, az európaiság kérdései, a filozófia alkalmazhatósága alapvető és aktuális művészeti, politikai, gazdasági, életviteli problémák vizsgálatában.

Nem kevésbé fontos az elmúlt tíz évre visszatekintve azt is kiemelni, hogy elindult (és főleg a tudományos szakfolyóiratokban látható) egyfajta olyan fordítói munka, amely a kortárs filozófiai eszmeáramlatok (politikai filozófia, fenomenológia, elmefilozófia, etika) igen fontos referencia-szövegeit igyekszik magyar nyelvre átültetni (ezzel a törekvéssel pedig nemcsak az erdélyi magyar tudományosság, hanem az általában vett magyar filozófiai tudományos kutatás szempontjából is jelentős).

A tudományos kutatás tehát, tartalmát tekintve, egyre közelebb kerül a nagy európai kutatási irányokhoz, igyekszik bekapcsolódni ezekbe a nemzetközi trendekbe, ami annál fontosabb, minél inkább szem előtt tartjuk, hogy 1989 előtt a romániai filozófiaoktatás/filozófiai kutatás mennyire el volt szigetelve, tiltva a nyugati bölcséleti áramlatoktól.

Az eddig elmondottakból arra lehetne következtetni, hogy a filozófia tudományterületét illetően minden a legjobb irányba halad. Valójában viszont vannak olyan problémák, amelyeket, ha őszinték akarunk lenni, nem lehet megkerülni, nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ezek főleg a tudománypolitikai és oktatáspolitikai kérdésköröket érintik. Az első közülük a filozófia alapképzésre jelentkező diákok létszámcsökkenése (ez nem sajátosan a filozófiaoktatás problémája, más területeken is érzékelhető és részben magyarázható a demográfiai csökkenés által). A szakma képviselői felismerték, hogy egyetemi intézményeink fennmaradásának elsődleges feltétele, hogy növelni kell a filozófiai alapképzésben résztvevők számát, a keretszámokat stabilizálni kell, szakmánkat vonzóvá kell tenni a középiskolás diákok vagy akár a másodképzés iránt érdeklődő diákok számára. Ezt egyrészt az egyetemek filozófia szakjai és a középiskolák közötti folyamatos és termékeny kapcsolatépítés által lehet elérni (az utóbbi években ez irányban voltak is kezdeményezések), másrészt az egyetemen belüli interdiszciplináris képzések felajánlásával, e tekintetben viszont a különböző humán- és társadalomtudományi, természettudományi szakok közt nagyobb összefogásra lenne szükség. A másik ugyanilyen fontos probléma a jövőre nézve megtalálni annak a módját, hogy intézményeinket be lehessen kapcsolni az állami és önkormányzati kulturális tervezésbe, illetve a nagy európai kulturális vállalatok hálózataiba. Stabil kapcsolatokat kell kiépíteni a helyi és a nemzetközi kultúrintézményekkel, mert úgy tűnik, hogy hosszú

távon ezektől is függ a filozófiaoktatás jövője. A kutatás területén is szükség van arra, hogy a helyi és magyarországi finanszírozású projektek mellett nagyobb arányban mozduljunk el az európai pályázatok irányába is. Nem utolsó sorban a kutatásban szem előtt kell tartani a minőségbiztosítást, továbbra is biztosítani kell az oktatók és a diákok számára a minél nagyobb mobilitást, hiszen mi sem jobb a színvonalas, minőségi munka szempontjából, mint a nemzetközi versenyben való megmérettetés. Summa summarum, amint arra a felsoroltakból következtetni lehet, a jövőre nézve is bőven van teendő, és nem is akármilyen, hanem a filozófia társadalmi és oktatásbeli helyzetét érintő fogas kérdések várnak megoldásra.

Az eddigiek alapján összegezve: az alábbiakban az olvasó a 2002–2013 közötti időszak legfontosabb intézményeiről értesülhet, amelyek szervezik és keretbe fogják a fent említett kutatási irányokat. Tekintettel arra, hogy ezek az intézmények céljaikat és struktúrájukat tekintve is eltérő jellegűek, nem kívánunk közöttük semmiféle rangsort felállítani: a sorrend, ahogyan a bemutatásban követik egymást, pusztán esetleges, azaz nem kapcsolódik össze az intézmények értékelésével. A tanulmány utolsó részében az elmúlt tíz évben filozófiával foglalkozó legfontosabb kutatók is meg vannak említve; ezen kutatók egy része egyetemi oktató, másik része pedig az elmúlt években szerzett filozófiai doktorátust. A szóban forgó tíz év alatt megjelent filozófiai publikációk teljes jegyzékét az érdeklődő olvasók elérhetik a Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Magyar Filozófiai Intézetének, valamint a Partiumi Keresztény Egyetem (PKE) Filozófia- és Kultúratudományi Tanszékének weboldalain.

2. Filozófiai jellegű intézmények

2.1. Egyetemi intézmények

2.1.1. A kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem Magyar Filozófiai Intézete

A Babeş–Bolyai Tudományegyetem Magyar Filozófiai Intézete (MFI) a Történelem és Filozófia Kar keretében működik, és kilenc főállású oktatót számol, akik közül két személy egyetemi tanár, négy docens, kettő adjunktus és egy egyetemi tanársegéd. Ámbár jelenlegi intézeti formájában, Magyar Filozófiai Intézetként csak 2011 óta létezik, a kolozsvári egyetemen a magyar nyelvű filozófiaoktatás ennél hosszabb múltra tekinthet vissza. Rögtön az 1989-es rendszerváltás után szerveződött újra, és 2011-ig a BBTE Történelem és Filozófia Kar Filozófiai Intézetének magyar tagozataként működött, alkalmazottai három (román és magyar oktatókat egyaránt számláló) tanszékhez tartoztak (a Szisztematikus Filozófia Tanszékhez, az Ókori és Középkori Filozófiatörténet Tanszékhez, valamint a Filozófiatörténet és Logika Tanszékhez).

Az ebben a formában működő Filozófia – magyar tagozat felelőse 1994 és 2011 között Veress Károly egyetemi tanár volt; szintén ő volt az intézményes átalakulás után az immár önálló intézetként létező Magyar Filozófiai Intézet első igazgatója (2011–2012), 2012 februárjában pedig Demeter M. Attila egyetemi docenst választották az MFI igazgatójává. A 2002 és 2013 közötti időszakban az intézet (illetve a fentebb leírt elődje, a magyar tagozat) hat akkreditált magyar nyelvű képzést tartott fenn, ezek közül a *Filozófia* alapképzést folyamatosan, a *Filozófia – Társadalmi kommunikáció és közkapcsolatok* alapképzést négy évig, 2004–2009 között, a *Hermeneutika és kultúra* magiszteri képzést 2000 és 2005 között, *A kommunikáció és az interkulturalitás filozófiai* magiszteri képzést 2005 és 2008 között, az *Alkalmazott filozófiai kutatások* magiszteri képzést pedig 2008 és 2012 között. 2012 után ezt egy másik akkreditált mesterképző váltotta fel, egy hangsúlyosan szakma- és intézetközi képzés, a *Kritikai elmélet és multikulturális tanulmányok*, amelyet a BBTE Magyar Filozófiai Intézete, a Szociológiai, a Néprajzi és Antropológiai, a Politikatudományi és a Történelemtudományi Intézetek együtt működtetnek.

A BBTE filozófia szakának magyar tagozatán 2002 és 2013 között megközelítőleg 300 diák tanult (alap- és magiszteri képzésben együttesen), a végzett hallgatók mintegy 12%-a doktori képzésre is jelentkezett. A végzetek körülbelül egyharmada az oktatásban/kutatásban helyezkedett el, másik harmada a médiában vagy a közkapcsolatok területén dolgozik, kisebb százalékban vannak jelen a magánvállalkozói szférában, illetve más munkakörökben is (IT és programozás, turizmus, politika).

Az alapképzés az elméleti, alapozó tárgyak (filozófiatörténet, etika, morálfilozófia, politikai filozófia, vallásfilozófia, esztétika, művészetelméletek, logika, ontológia, metafizika, ismeretelmélet, szemiotika, hermeneutika) oktatása mellett gyakorlati képzést is jelent, olyan tárgyak oktatását, amelyeknek célja a szövegértési-szövegértelmezési, szövegalkotási, kommunikációs és vitakészségek fejlesztése. Ez a gyakorlati képzési irány a rövidebb ideig működő *Filozófia – Társadalmi kommunikáció és közkapcsolatok* alapképzésben még hangsúlyosabban volt jelen, ugyanis ennek a szaknak elsődleges célja olyan szakemberek képzése volt, akik éppen a tömegkommunikáció és a közkapcsolatok területén, a kultúra- vagy kutatásszervezésben, a politikai vagy kulturális sajtóban dolgozhatnak.

A felsorolt négy egymást követő mesterképzés bizonyos, az alapképzésben oktatott tárgyak (a kultúra hermeneutikája, a kommunikáció etikája, kortárs fenomenológia, a kognitív tudomány filozófiája, összehasonlító és politikai eszmetörténet, társadalom és logikusság) elmélyítését célozta meg, kiegészülve más, gyakorlati jellegű tárgyakkal (ilyenek az írástechnikák, érvelési eljárások, értelmezési vizsgálódások és a kutatás-módszertani szeminárium). A magiszteri képzési programokat jelentős számarányban látogatták az évek folyamán a nagyváradi PKE filozófiai alapképzésben, illetve a Sapientia–EMTE marosvásárhelyi karán társadalmi kommunikáció és közkapcsolatok alapképzésben részesült végzősei is.

A jelenlegi alapképzés és magiszteri képzés tantervei és az oktatással kapcsolatos egyéb információk elérhetők az MFI honlapján (<http://filozofia.hiphi.ubbcluj.ro/>).

Az intézet egyik legfontosabb feladatának mindvégig a romániai magyar vagy magyar tagozattal is rendelkező középiskolákkal való kapcsolattartást tekintette, nemcsak az iskolákban filozófiát, logikát vagy etikát oktató tanárok megkeresése révén, hanem a diákok számára is felkínálva a lehetőséget, hogy megismerkedjenek a filozófia szak hangulatával, oktatóival, képzési irányvonalával. Az intézet munkatársai évente ellátogatnak a legfontosabb erdélyi, partiumi és bánági középiskolákba, tematikus és szakbemutató előadásokat, workshopokat tartanak. 2006-tól folyamatosan, évente meghirdetik a *Filozófiai esszépályázatot*, amelyre olyan középiskolás diákok jelentkezhetnek, akik érdeklődnek a filozófia és a művészetelmélet iránt, és esetleg a filozófia szakon szeretnének továbbtanulni. Amennyiben dolgozataikkal bizonyos meghatározott pontszám fölött teljesítenek, felvételt nyernek a filozófia alapképzésre anélkül, hogy még egyszer részt kellene venniük a felvételi interjún. 2006 óta minden év májusában az MFI megszervezi a *Filozófus Nyílt Napokat*, amelyekre meghívják a középiskolai filozófiatanárokat és az érdeklődő középiskolás diákokat. A Nyílt Napok keretében rendszerint magyarországi vagy hazai vendégelőadók tartanak előadásokat, emellett kerekasztal-beszélgetésekre, a magiszteri és a doktori képzésben részt vevő hallgatók kutatási eredményeit bemutató konferenciára is sor kerül, könyv- és lapbemutatók tarkítják a programot, nem utolsósorban itt kerül sor a Filozófiai esszépályázat kiértékelésére, eredményhirdetésére, a díjak átadására.

Az MFI által szervezett másik, immár bejáratott program a *Theórosz Nyári Filozófus Tábor*, amely 2008-ban indult, és azóta évente, július elején kerül megszervezésre hazai és magyarországi hallgatók, doktoranduszok és oktatók, öregdiákok, középiskolai filozófiatanárok és középiskolás diákok részvételével (a táborban alkalmanként átlagosan 35–40 ember fordul meg). A négynapos szakmai tábor jó alkalom a szakmai párbeszédre: a szövegértelmező és vitaszemináriumok a táborban mindennapos programpontjai. Emellett vannak művészeti jellegű programok (kreatív írásműhely, filmnézés és ezt követő beszélgetések), valamint a szakma jövőjét érintő kerekasztal-beszélgetések, ahol az egyetemi és középiskolai oktatók közösen, nyíltan tudnak a problémákról, a nehézségekről és a sikerekről beszélgetni.

Az egyetemi Erasmus-programoknak köszönhetően a filozófiai alapképzésben és magiszteri képzésben résztvevő hallgatók számára adott a lehetőség, hogy magyarországi vagy más, külföldi egyetemeken áthallgatáson vegyenek részt; az elmúlt tíz esztendőben a hallgatók főleg az ELTE, a Szegedi Tudományegyetem és a Pécsi Tudományegyetem iránt érdeklődtek. Szintén az Erasmus-program, a Bolyai Társaság, a Pro Philosophia Alapítvány és az EMFT vendégtanár-programjai teszik lehetővé azt, hogy az MFI évente legalább két-három vendégtanárt fogadhasson.

Az MFI és az ezt megelőző filozófiai magyar tagozat az oktatás mellett prioritásának tekinti/tekintette a tudományos kutatást is. A tíz év leforgása alatt több hazai

és nemzetközi csoportos és egyéni kutatási projekt is futott az intézet szervezésében vagy társszervezésében; ezek közül itt csak a legfontosabb csoportos kutatásokat emeljük ki:

- 2011. június 1. – 2012. március 31.: *Nacionalizmus-elméletek és Bibó István nemzetfelfogása* (támogató: Bethlen Gábor Alap, társszervezők: Pro Philosophia Alapítvány és Sapientia EMTE, projektvezető: Tonk Márton);
- 2008–folyamatban: *Hermeneutikai és alkalmazott filozófiai kutatásokat* magában foglaló projektsorozat doktoranduszok és mesterképzős hallgatók részvételével. A projektsorozat a filozófiai hermeneutika kulcsfogalmaival, azok tartalmi elmélyítésével kapcsolatos *filozófiai alapkutatásokra*, illetve az általuk hordozott hermeneutikai szemléletmódnak és beállítódásnak a különféle szaktudományos, művészeti és életgyakorlati területeken való érvényesítésére irányuló *interdiszciplináris és applikatív* kutatásokra vállalkozik. Támogató a Szülőföld Alap, majd a Bethlen Gábor Alap, a Bolyai Társaság közvetítésével. Projektvezető: Veress Károly. Az egyes projektek kutatási eredményei az Egyetemi Műhely Kiadónál megjelent közös tanulmánykötetekben láttak napvilágot. A projektsorozat a következő projekteket foglalja magában: 2012. november 1. – 2013. május 31.: *Az igazság történései*; 2011. november 1. – 2012. május 31.: *A megfordíthatóság értelemdimenziói*; 2010. november 1. – 2011. május 31.: *A végesség tapasztalata*; 2009. november 1. – 2010. május 31.: *A hozzátartozás struktúrái*; 2008. november 1. – 2009. május 31.: *A távolság antinómiái*;
- 2007–2011: *Ouest-Est: Dynamiques Centre-Périphérie entre les deux moitiés du continent. Des regards pluridisciplinaires* (szervezők: az Université Sorbonne Nouvelle Paris 3 és a Centre Interuniversitaire d'Études Hongroises) egy több mint tíz európai partnert számláló nagy projekt. Ebből nőtte ki magát a projekt folytatásaként szerveződő, a partnerintézmények doktori iskoláit összefogó *Collège Doctoral Européen*, amelynek a BBTE Doktori Iskolája is tagja lett, és amely a doktori hallgatók számára áthallgatói és publikálási lehetőségeket biztosít, valamint az ún. utazószemináriumokon való részvétel lehetőségét (további információk a Collège-ről elérhetőek a <http://www.cde-hssec.org/fr honlapon>).
- 2007. november 1. – 2008. május 31.: *Az interkulturalitás – filozófiai és interdiszciplináris megközelítésben* (támogató: Szülőföld Alap, projektvezető: Veress Károly);
- 2007. február 1. – 2008. január 31.: *A nemzetiségi/kisebbségi kérdés a magyar liberális gondolati hagyományban* (támogató: MTA, társszervező: Pro Philosophia Alapítvány, projektvezető: Demeter M. Attila);
- 2006. április 1. – 2007. március 31.: *Szempontok a filozófiai nyelvprobléma vizsgálatához* (támogató: Illyés Közalapítvány, projektvezető: Veress Károly);

- 2006. október 1. – 2007. június 31.: *A nemzeti/etnikai kisebbségek kérdésének megközelítése az EU-ban* (támogató, szervező: Sapientia Kutatási Programok Intézete, projektvezető: Tonk Márton);
- 2006–2008: *Normatív gyakorlatok és stratégiák a csatlakozás előtti és utáni Romániában* (A típusú CNCSIS-pályázat, támogató: Romániai Oktatásügyi Minisztérium, projektvezető: Ion Copoeru);
- 2004–2006: *Érték és történelem* (támogató, szervező: Sapientia Kutatási Programok Intézete, projektvezető: Egyed Péter);
- 2003–2004: *Szemponatok a filozófiai igazságkérdés vizsgálatához* (támogató: Illyés Közalapítvány, projektvezető: Veress Károly);
- 2003–2004: *Kultúra és civil társadalom. A kulturális élet befolyása a civil társadalomra* (A típusú CNCSIS-pályázat, támogató: Romániai Oktatásügyi Minisztérium, projektvezető: Dan Rațiu);
- 2003–2004: *A közösségről – a hagyományos, valamint a kommunitarista fel fogásban* (támogató, szervező: Sapientia Kutatási Programok Intézete, projektvezető: Egyed Péter);
- 2001–2003: *Recepció és kreativitás. Nyitott magyar kultúra* (támogató: Magyar Oktatásügyi Minisztérium, projektvezető: Ungvári-Zrínyi Imre).

A vizsgált időszakban a magyar tagozat oktatói egyéni kutatási projektek keretében is jelentős támogatásokat nyertek el a kutatásaikhoz. Demeter M. Attila, Egyed Péter, Kerekes Erzsébet, Király István, Szigeti Attila, Veress Károly egyéni kutatásait az MTA Filozófiai Intézete valamint Domus Hungarica-pályázata, a Sapientia KPI programjai, az Európai Szociális Alap által társfinanszírozott POSDRU 2007–2013 projektek támogatták.

A MFI oktatói közül Demeter M. Attila, Király István, Szigeti Attila, Ungvári Zrínyi Imre tevékeny tagjai a román kollégákkal közösen működtetett, a kisebb kutatócsoportok összevonásával 2010-ben alakult és 2013-ban egyetemi akkreditációt nyert Alkalmazott Filozófiai Kutatóközpontnak (Centru de Filosofie Aplicată). Az AFK igazgatója Veress Károly egyetemi tanár.

A kutatások eredményeképpen tanulmánykötetek és egyéni kötetek kerültek kiadásra, nemzetközi és hazai konferenciák és workshopok szerveződtek, a tudományos kutatásba a fiatalabb, mesterképzős vagy doktori, posztdoktori képzésben résztvevő hallgatók és kutatók is bekapcsolódhattak.

A filozófia magyar tagozata, majd a MFI az elmúlt másfél évtizedben rendszerezte az évente nemzetközi részvétellel megszervezésre kerülő *tanévkezdő konferenciák* sorozatát: *Pluralitás és kommunikáció* (2002, szervező Ungvári Zrínyi Imre); „*Arról, ami állítható*” (2003, szervező Gál László); *Egyén, állam, közösség* (2004, szervező Demeter M. Attila); *Tanítható-e ma a filozófia? A filozófia oktatásának lehetőségei az egyetemi szerkezetváltás összefüggésében* (2005, szervező Veress Károly); *Az interkulturalitás filozófiai problémái* (2005, szervező Szigeti Attila); *Európaiság és filozófia* (2007, szervező Egyed Péter).

2009–2012 között a tanévkezdő konferenciák szerepét a *Fogalom és kép* konferenciasorozat töltötte be Egyed Péter és Gál László közös szervezésében. A *Fogalom és kép* egy interdiszciplináris kutatási projektként szerveződött, amely a filozófia, irodalom, képzőművészet, filmelmélet, kommunikációelmélet és az esztétika/zeneesztétika felől közelít a fogalom, a kép és a hang problematikájához. Olyan aktuális kérdésekre keresi a választ, mint: a gondolkodás elsődlegesen fogalmak vagy képek formájában működik-e; hogyan ragadható meg elméletileg a fogalmi és képi gondolkodás viszonya; mi az a többlet, amit a hang tud hozni a megismerésbe; milyen strukturái vannak az új, hálózati létnek és gondolkodásnak a hagyományos közösségi léttel és megismerési formákkal szemben stb. A projekt keretében négy nemzetközi rendezvényre került sor: Fogalom és kép I. (*A fogalom ma. Hagyományos, elme-filozófiai, tipológikus, diszciplináris megközelítések* – 2009), II. (*Képekben gondolkodni–képekkel bánni. Filozófia, társadalomtudomány, visual culture* – 2010), III (*Képekben gondolkodni–képekkel bánni. Filozófia, társadalomtudomány, visual culture* – folytatás – 2011), IV (*Hang, hangzás, dallam* – 2012). Az évente megrendezésre kerülő konferenciák olyan romániai és külföldi szakembereket gyűjtöttek egybe, akik nem szigorú intézményes keretek között ugyan, de valamilyen szinten munkacsoportként működnek együtt, bekapcsolódnak az ajánlott tematikák kutatásába, a kutatási koncepció továbbfejlesztésébe, a megjelent konferenciakötetek szakmai-tudományos fórumokon történő véleményezésébe (2011 – Kolozsvár; 2012 – Budapest).

2011-től Ungvári Zrínyi Imre kezdeményezésére beindult a *Kolozsvári Alkalmazott Etikai Konferenciák* sorozata, valamint az ennek keretét nyújtó Alkalmazott Etikai Együttműködési Fórum, amely lehetővé teszi a különféle (filozófiai, történelem- és társadalomtudományi, kultúra- és kommunikációtudományi, gazdaságtudományi, vallástudományi) diszciplinák és világnézeti attitűdök közötti eszmecserét, és aktuális, életfolyamatainkat érintő gyakorlati kérdések etikai vetületeinek a megvilágítását különböző szakmai nézőpontokból, inter- és transzdiszciplináris horizontokban. Az első rendezvényre *Válságtapasztalatok és etikai távlatok* címmel került sor (Ungvári Zrínyi Imre és Veress Károly közös szervezésében 2011-ben), melyet Ungvári Zrínyi Imre további szervezésében folytattak 2012-ben az *Életterünk a kommunikáció. A társadalmi kommunikáció és a média etikai problémái*, 2013-ban pedig *Az élet gondnokai és az ember szabadsága. Életisztelet, életértékek, életpolitikák* című konferenciák. 2013-tól a MFI sajtójának tekinti a konferenciasorozatot újabb rendezvényeit.

2012-től Veress Károly tevékeny szerepet vállalt a Bolyai Társaság és a BBTE közös szervezésében újtára indult, évente megrendezésre kerülő *Interdiszciplináris párbeszéd* című konferenciasorozat koncepciójának megalkotásában, az egyes rendezvények problémafelvezetéseinek kidolgozásában, illetve a konferenciakötetek megszerkesztésében. A cél a BBTE-en belüli tudományos és szakmai kommunikáció felélénkítése, a kutatási tapasztalatok kicserélése egy-egy olyan átfogóbb érdeklődésre számot tartó témakör kapcsán, amelyek a természettudományi és humántu-

dományi szemléletmódok módszertani problémáinak az újragondolását és lehetővé teszik *tudományfilozófiai* megvilágításban. Az első rendezvényre *Paradigma(váltás) és kommunikáció* címmel került sor 2012-ben, ezt a *Játék és tudomány* című konferencia folytatta 2013-ban, s a párbeszéd tovább halad a következő években sorra kerülő konferenciákon.

A konferenciasorozatok tanulmányokká átdolgozott előadásai a hasonló című kötetekben jelennek meg a Pro Philosophia Kiadónál, az Egyetemi Műhely Kiadónál, valamint a Kolozsvári Egyetemi Kiadónál. Rajtuk kívül a kapcsolódó tudományos kutatások eredményeképpen számos tanulmánykötet, egyetemi jegyzet és egyéni kötet látott napvilágot. Ezek részletes listája a MFI oktatóinak a publikációs jegyzékeiben érhető el a MFI weboldalán (<http://filozofia.hiphi.ubbcluj.ro/oktatok>).

2.1.2. A Filozófiai Doktori Iskola

A Filozófiai Doktori Iskola (FDI) 2011-ben alakult, a filozófia szakterületén előzetesen meglévő doktori iskolák (Kommunikáció és kultúra, Politikai filozófia, Filozófiatörténet, Román filozófia) összevonásával, a BBTE-nek a doktori tanulmányok megszervezésére és lebonyolítására vonatkozó 23160 számú Szabályzata alapján, a Történelem és Filozófia Kar keretében. Célja a filozófiatudományi doktori képzés egységes rendszerének kiépítése és működtetése.

Az FDI tevékenységében jelenleg 6 témavezető professzor, 14 társult egyetemi oktató és 80 doktorandusz vesz részt, igazgatója Veress Károly egyetemi tanár. Fontosabb képzési irányok: *fenomenológia, szemiotika, hermeneutika, etika, esztétika, politikai filozófia, a kultúra és kommunikáció filozófiája, filozófiatörténet, román filozófia, magyar filozófia, alkalmazott filozófiai kutatások, inter- és transzdiszciplináris kutatások*. Az FDI együttműködik a MFI-el, a filozófiai képzés román tagozatát szervező intézetekkel, valamint a Történelem és Filozófia Kar keretében létesült filozófiai kutatóközpontokkal: az Alkalmazott Filozófiai Kutatóközponttal (Center for Applied Philosophy), az Ókor és Középkor Tanulmányok Kutatóközponttal (Center for Ancient and Medieval Studies). Ily módon a kutatáshoz és a témavezetéshez szükséges infrastrukturális feltételek is biztosítottak. A filozófiai doktori tanulmányok és a képzés nyelve román, magyar vagy valamely világnyelv. Az FDI az EU térségéből és azon kívülről is fogad hallgatókat.

A magyar nyelvű filozófiai doktori képzés 2007-től indult és a FDI-ban önálló tagozattá szerveződött. Témavezetők: Egyed Péter egyetemi tanár (szabadságfilozófiák; a liberalizmus és az emberi jogok filozófiája; erdélyi magyar filozófia; fogalom- és képzési problémák; filozófiai metodológia) és Veress Károly egyetemi tanár (a megismerés, a kommunikáció és a kultúra szemiotikai és hermeneutikai kérdései; alkalmazott filozófiai kutatások). A doktoranduszok szakmai irányításával foglalkozó bizottságokban rajtuk kívül még részt vesznek Demeter Márton Attila egyetemi docens (politikai filozófia, nacionalizmus elméletek, multikulturalizmus), Gregus Zoltán egyetemi adjunktus (esztétika, művészetfilozófia,

filmológia), Szigeti Attila egyetemi adjunktus (jelenkori filozófia; fenomenológia; kortárs francia filozófia; a kognitív tudományok filozófiája és analitikus elmefilozófia), Ungvári Zrínyi Imre egyetemi docens (etika, morálfilozófia, antropológia, kommunikációtudomány). A FDI-ban magyar nyelven is oktatnak tárgyakat a doktoranduszok számára: *Önismereti és tudományos filozófia*; *Jelenkori filozófiai irányzatok – tematikus alkalmazások* (Egyed Péter); *Hagyomány és történetiség a kortárs kultúrában*; *Általános kutatómódszertan és a szakdolgozatírás módszerei* (Veress Károly).

A doktori iskolai hallgatók közül ezidáig 23-an védtek meg magyar nyelven a doktori szakdolgozatukat, és nyerték el a PhD címet: 2010-ben 1 hallgató (Kerekes Erzsébet); 2011-ben 5 hallgató (Kovács Attila, Schmidt Dániel, Szócs Krisztina, Zuh Deodáth); 2012-ben 8 hallgató (Balon-Ruff Zsolt, Ferencz Enikő, Kállai Gábor, Kálmán Ungvári Kinga, Kovács Barna, Lurca Zsuzsanna, Plesek Zoltán, Zsók Izabella); 2013-ban 9 hallgató (Horváth Péter, Jakab András, Kányádi Irén, Kovács Judit, Nagy Réka, Péter Mónika, Szenkovics Dezső, Toró Tibor, Visky Béla).

Jelenleg 30 doktorandusz részesül magyar nyelvű filozófiai doktori képzésben: Bakk Dávid Tímea, Bognár Zoltán Levente, Csergő Benedek Antal, Csiki Zoltán Huba, Dávid István, Feketelaki Tibor, Gál József, Gáll Szabolcs, Gergely Péter Alpár, Hegyi Johanna, Incze Éva, Isán István Csongor, Lakatos István, Lázár Zsolt, Mag Vince, Magyar Imola Andrea, Miklós Beáta, Papp Levente, Részeg Imola, Rusu Rowenna, Szabó Katalin, Szabó Tamás, Szakács Péter, Száva Csanád, Szóts Attila, Tankó Éva Mária, Tódor Imre, Túros Eszter, Vajda Anita Adriana, Várna Levente.

A doktori képzést kutatási tevékenységek és projektek alapozzák meg. Az FDI lehetőséget kínál a doktoranduszok számára kutatási projekteken, tudományos értekezleteken, külföldi tanulmányutakon való részvételre, valamint szakmai eredményeik publikálására. Az FDI aktív szakmai kapcsolatokat ápol a magyarországi egyetemek (ELTE, szegedi, pécsi, debreceni egyetemek) doktori iskoláival, az egyetemek és a MTA filozófiai kutatóműhelyeivel. 13-an a magyar nyelvű képzésben részt vevő doktoranduszok közül bekapcsolódhattak az Európai Szociális Alap által társfinanszírozott POSDRU 2007–2013 projektekbe (Ferencz Enikő, Horváth Péter, Jakab András, Kányádi Irén, Lurca Zsuzsanna, Nagy Réka, Péter Mónika, Plesek Zoltán, Schmidt Dániel, Szenkovics Dezső, Szócs Krisztina, Visky Béla, Zuh Deodáth), s ez a jelentős anyagi támogatás mellett több hónapos külföldi kutatómunkát is jelentett számukra (magyarországi, németországi, hollandiai, belgiumi, angliai, franciaországi, olaszországi kutatóintézetekben). A Veress Károly egyetemi tanár szakmai irányításával 2008 óta futó, éves témakörökre tagolt *Hermeneutikai és alkalmazott filozófiai vizsgálódások* c. kutatási projektbe évente 10–12 doktorandusz kapcsolódik be, s az eredményeiket publikáló tanulmányaik helyet kapnak az évi rendszerességgel megjelenő projektkötetekben. A doktoranduszok tudományos eredményeinek a bemutatására lehetőség nyílik a Filozófus Nyílt Nap keretében a doktoranduszok számára évente megszervezett konferencián. 2013-tól

a FDI rátért a doktorandusz konferenciák rendszeresítésére. Az első ilyen konferencián (2013 májusában) 3 magyar nyelvű szekcióban 15 doktori iskolai hallgató mutatott be dolgozatot. A filozófiai tematikájú szakirodalmat publikáló folyóiratok – *Erdélyi Múzeum*, *Kellék*, *Korunk*, *Többlet* – gondoskodnak a doktoranduszok szakmai publikációnak a rendszeres megjelentetéséről. Tanulmányaik úgyszintén helyet kapnak az Egyetemi Műhely Kiadó és a Pro Philosophia Kiadó által megjelentetett konferenciakötetekben és közös tanulmánykötetekben. Az Egyetemi Műhely Kiadó 2012-től *Doktori dolgozatok* címmel önálló sorozatot indított a megvédett disszertációk megjelentetésére. A sorozatban ezidáig Kerekes Erzsébet, Schmidt Dániel, Zuh Deodáth, a szakdolgozatát az ELTÉ-n megvédő Györgyjakab Izabella publikálták filozófiai témájú disszertációikat. A PhD cím megszerzése után a végzett doktoranduszok közül posztdoktori kutatókként, egyetemi oktatókként, kutatóintézetek munkatársaiként sokan tovább folytatják filozófiai kutatásaikat.

A doktori képzésről bővebb tájékoztatás nyerhető az FDI weboldalán, valamint a BBTE Doktori Tanulmányok Intézetének weboldalán (<http://hiphi.ubbcluj.ro/doctorat/Filosofie>, illetve <http://doctorat.ubbcluj.ro>).

2.1.3. A nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem Filozófia- és Kultúratudományi Tanszéke

A Partiumi Keresztény Egyetem Filozófia- és Kultúratudományi Tanszéke (illetve annak jogelődje, a Filozófia Tanszék) 1999 óta biztosítja a filozófiai oktatást az intézmény keretében. A tanszék jelenleg három akkreditált képzést tart fenn: a *Filozófia* alapszakot, valamint a *Filozófia és művészet a nyilvános térben*, illetve a *Kortárs politikai filozófia* magiszteri képzéseket. A tanszék vezetői megalakulásától kezdve: 1999–2003 között Szegő Katalin egyetemi docens; 2003–2006 között Horváth Gizella egyetemi docens; 2006–2010 között Gorun-Kovács Gheorghe egyetemi tanár; 2010-től pedig Balogh Brigitta egyetemi docens. A tanszék jelenleg hét főállású oktatóval működik, közülük egy személy egyetemi tanári, kettő docensi, négy pedig adjunktusi munkakörben dolgozik.

A tanszék által működtetett filozófia alapképzési szak keretében olyan szakemberek nevelése a cél, akik a fogalmi gondolkodás és a kritikai elemzés eszközeit alkotó módon tudják használni az oktatás, a sajtó, a kultúraszervezés, a politikai elemzés, a civil társadalom és a tudományos kutatás területén. E cél értelmében az elméleti jellegű alapozó, illetve filozófiai tárgyakat a képzés keretében gyakorlati jellegű készségfejlesztő tárgyak egészítik ki, amelyek a nyilvános beszéddel kapcsolatos kompetenciák, a szövegértési, szövegértelmezési és szövegalkotási technikák, valamint az érvelési és vitakészség fejlesztését célozzák. A hallgatók egyetemi éveik folyamán két opcionális tantárgycsomag közül választhatnak, ezek a *politikai filozófia*, valamint a *kommunikáció – közkapcsolatok* tantárgycsomagok.

A PKE filozófia szakját 2004 és 2013 között 98 hallgató végezte államvizsgával; a végzett hallgatók közül a felmérések szerint mintegy 30% tanult tovább mesteri

vagy doktori képzés keretében. A végzettek mintegy 15%-ából lett tanár; kb. 15% újságíró, 10% vállalkozó és kultúraszervező, 30% pedig vállalkozások, hivatalok alkalmazottja lett (általában szervezői vagy kommunikációs munkakörben).

A *Filozófia és művészet a nyilvános térben* magiszteri képzést a tanszék közösen hirdeti meg a PKE Képzőművészeti, illetve Zeneművészeti Tanszékével, olyan jelentkezők számára, akik a művészetekkel kapcsolatos elméleti és gyakorlati problémák iránt érdeklődnek, illetve akik a kultúraszervezés területén szeretnének elhelyezkedni. A *Kortárs politikai filozófia* magiszteri képzés célja, hogy olyan szakembereket képezzen, akik egyaránt átlátják Közép-Kelet-Európa sajátos történeti és elméleti örökségét, a kisebbségi csoportok jogaival kapcsolatos politikaelméleti problémákat, valamint azokat a kihívásokat, amelyek meghatározzák napjaink globalizálódó politikáját. A mesteri programok keretében a hallgatók kutatás-módszertani képzésben is részesülnek; a kutatási készségek fejlesztését emellett kutatószeminárium és szakmai gyakorlat segíti elő.

A PKE 2008-as akkreditációja, illetve az európai együttműködési programokba való bekapcsolódása óta a tanszék által működtetett képzések hallgatói főként az Erasmus-program keretében rendszeresen részt vesznek külföldi részképzéseken, illetve szakmai gyakorlatokon.

A Filozófia- és Kultúratudományi Tanszék (FKT) kezdettől fogva feladatának tekintette a tehetséges hallgatók szakmai előmenetelének támogatását; szervezett formában ennek 2006-tól 2010-ig a tanszék tutoriális programja nyújtott keretet, 2010-ben pedig létrejött a PKE Janus Pannonius Szakkollégiuma, amelynek Filozófiai, Teológiai és Művészeti Műhelye többek között filozófiai szakcsoportot is működtet. A szakcsoportnak jelenleg 7 hallgatója van (alap- és mesterszakos hallgatók összesen), akik rendszeresen bemutatják munkájuk eredményeit a régió tudományos diákköri konferenciáin, valamint oktatóikkal együtt kutatási projekteken vesznek részt.

Szintén prioritás a Tanszék számára a filozófiai kultúrának a nyilvánosságban való ápolása és az egyetem előtti oktatás keretében való népszerűsítése. Ennek értelmében 2003-tól kezdve évente megrendezésre kerül az ún. Filozófus-nap, amelyet 2009-től a középiskolások számára szervezett Nyílt Napok egészítenek ki. 2013-ban, a tizedik Filozófus-nap keretében sor került az első Partiumi Filozófus-öregdiák Találkozóra is. A tanszék 2012-től programokat szervez iskolások számára az Iskola Másképp oktatási hét keretében, 2012-től pedig évente megszervezi a *Kiutat a palackból* Filozófiai Kreativitásversenyt középiskolás diákok számára (2014 februárjában került sor a harmadik kiadásra, kilenc partiumi–erdélyi középiskola részvételével). Mindezek mellett 2008 óta (a nyári hónapokat leszámítva) havi rendszerességgel kerül sor a *Filozófiai esték* című, a nagyközönség számára szervezett rendezvénysorozat egy-egy előadására is.

Az FKT fő kutatási területei a következők: 1. etika, társadalom- és politikai filozófia; 2. érvelélmélet és retorika; 3. esztétika és művészetfilozófia. A tanszék

munkaközössége állandó rovatot tart fenn a PKE tudományos lapjában, a *Partiumi Egyetemi Szemlében*, valamint a kolozsvári Pro Philosophia Alapítvánnyal együttműködve jelentős mértékben hozzájárul a *Kellék* című, az ERIH (European Research Index for Humanities) adatbázisban jegyzett filozófiai folyóirat fenntartásához (a főszerkesztő is, és az egyik állandó szerkesztő is a PKE–FKT munkatársa). 2008 és 2013 között a tanszék három tagja részesült a kutatási eredményeiket, valamint tudományszervezői munkájukat elismerő díjban (2008-ban Balogh Brigitta a Magyar Filozófiai Társaság, az ELTE Filozófiai Intézete és a L’Harmattan Kiadó Cogito-díját; 2010-ben Horváth Gizella a román Oktatási, Kutatási és Innovációs Minisztérium kutatási díját, Györgyakab Izabella pedig, a *Magyar Kisebbség* folyóirat szerkesztőjeként, a Pro Minoritate Alapítvány Lőrincz Csaba-díját kapta meg).

2008 és 2014 között az FKT tagjai 26 egyéni, illetve csoportos kutatásban vettek részt; ezek közül kettő volt nagyobb szabású nemzetközi kutatás, ötöt pedig a Sapientia – Kutatási Programok Intézete finanszírozott.

A nemzetközi kutatások az Európai Regionális Fejlesztési Alap által társfinanszírozott *Magyarország–Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007–2013* keretében kerültek lebonyolításra. 2009 novembere és 2011 májusa között futott az *Európai, regionális és nemzeti identitás – elmélet és gyakorlat* (ENRI) című kutatási projekt, három egyetem (a PKE, a Debreceni Egyetem és a Nagyváradai Egyetem) közreműködésével (<http://www.enri.partium.ro>), illetve 2010 januárja és 2011 júniusa között került sor *A centrum–periféria viszony átalakulásának határmenti perspektívái a kulturális regionalizmus és a kortárs vizuális kultúra kontextusában* (CEPEVIT) című projektre, amelyet az FKT a debreceni MODEM Modern és Kortárs Művészeti Központtal együtt bonyolított le. A két projekt keretében nyolc kötet jelent meg (magyar, román és angol nyelven), valamint megrendezésre került több nemzetközi workshop és egy nemzetközi tudományos konferencia is (*European, National and Regional Identity*, Nagyvárad, 2011. március 24–26.).

A Sapientia – Kutatási Programok Intézete által finanszírozott kutatási programok a következők: *A zenei ízlés Nagyváradon 1990 után* (2007–2008); *A kortárs művészet interdiszciplináris és intermédiá kutatásai* (2008–2009); *A magyar nemzeti hegemonia dilemmái a történelmi Magyarország utolsó két évtizedében, különös tekintettel a Partiumra és a Bánságra* (2012–2015); *Az irónia mint filozófiai attitűd és esztétikai érték kategória* (2009–2011); *Egyenlőség vagy egyformaság? A társadalmi homogenitás mint a modern nyugati politikai kultúra hallgatolagos előfeltevése* (2013–2014).

A tanszék keretében folyó kutatásoknak 2008 óta a Partiumi Keresztény Egyetem Filozófiai Kutatóintézete (PKE–FKI) nyújt intézményes háttérrel. 2010-ben az Intézet a Sapientia EMTE és a Debreceni Egyetem kutatócsoportjaival együttműködve elindította az Argumentor programot, ennek keretében pedig az *ARGUMENTOR – International Conferences on Argumentation and Rhetoric* című

nemzetközi konferenciasorozatot. A kétévente szervezett konferenciát, amely 2013-ig két kiadást ért meg (2010-ben és 2012-ben; valamint jelenleg szervezés alatt áll a 2014 szeptemberében esedékes harmadik), szintén kétévente a hasonló című, magyar munkanyelvű workshop (2011, 2013) váltja. A konferencia keretében bemutatott előadásokból eddig két kötet jelent meg, a hozzá kapcsolódó eredmények pedig követhetők az *argumentor.wordpress.com* honlapon.

2.2. Szakmai alapítványok, tudományos társaságok

2.2.1. A Pro Philosophia Alapítvány

Az 1997-ben létrejött kolozsvári Pro Philosophia Alapítvány megalapításával egy olyan, önálló szakmai szervezet megteremtése volt a cél, amely szervezi és működteti az Erdélyben magyar nyelven folytatott filozófiai szaktevékenységeket. Ugyanakkor, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem filozófia szakán folyó magyar nyelvű képzés háttérintézményeként az alapítvány a kezdetektől fogva felvállalta a felsőfokú filozófiai oktatás tartalmi és infrastrukturális fejlesztését. A 2002 és 2013 közötti időszakban, általános elveivel összhangban, egyéni és csoportos, nemzeti és nemzetközi szintű kutatási programokat kezdeményezett és támogatott: csak 2009 és 2012 között nyolc nagy kutatási projekt futott az alapítvány szervezésében, alapvetően négy fontos kutatási területet fedve le (1. *Erdélyi magyar filozófiai hagyományok*, 2. *Politikaelméleti és kisebbségjogi kérdések*, 3. *Alkalmazott hermeneutika* és 4. *Társadalom–nyelv–logika*).

A vendégtanár-programok finanszírozásával, illetve szervezésével a Pro Philosophia Alapítvány hozzájárult a felsőfokú filozófiai oktatás tartalmának változatossá tételéhez és színvonalának emeléséhez. Vendégtanár-programjaiknak köszönhetően olyan neves előadók tarthattak előadásokat a BBTE-n és a PKE-n, mint Vajda Mihály (Debreceni Egyetem), Fehér M. István (Budapest, ELTE), Tengelyi László (Budapest, ELTE), Thomas Wilhelmi (Baseli Egyetem), Csejtei Dezső (Szegedi Egyetem), Losoncz Alpár (Szegedi Egyetem), Gyenge Zoltán (Szegedi Egyetem), Loboczky János (Egri Tanárképző Főiskola), Fabiny Tibor (budapesti Hermeneutikai Kutatóközpont), Pavlovits Tamás (Szegedi Egyetem), Lányi András (Budapest, BKÁE), Fekete László (Budapest, BKÁE), Ropolyi László (ELTE), Mester Béla (MTA-FI), Laczkó Sándor (Szegedi Egyetem), Boros János (Pécsi Tudományegyetem), Orbán Jolán (Pécsi Tudományegyetem), Weiss János (Pécsi Tudományegyetem), Sárkány Péter (Vác, Apor Vilmos Katolikus Főiskola), Holczhauser Vilmos (München, Ludwig Maximilians Universität), Kántor Zoltán (Budapest, Nemzetpolitikai Kutatóintézet), Tamás Gáspár Miklós (Budapest, MTA), Horkay Hörcher Ferenc (Budapest, MTA).

A vendégtanár-programok rendszeres működtetése érdekében az alapítvány együttműködési szerződéseket kötött a romániai és magyarországi felsőoktatási intézmények megfelelő tanszékeivel. Itt elsősorban a kolozsvári BBTE Filozófia

Tanszékcsoportjával kötött megállapodást kell kiemelni, mely lehetővé teszi, hogy az alapítvány mint önálló jogi személy a BBTE keretén belül valósíthassa meg programjait, s hogy ezeket a „hivatalos” tanrend menetébe illessze. Hasonló együttműködési szerződéseik léteznek a Szegedi Egyetemmel, a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemmel, a Debreceni Egyetemmel, a Miskolci Egyetemmel, a Partiumi Keresztény Egyetemmel, valamint különböző hazai és külföldi társadalomtudományi intézményekkel.

Az alapítvány 1997 óta egy filozófiai/társadalomtudományi könyvtárat is működtet; a Szegő Katalinról elnevezett könyvtár könyv- és folyóirat-állománya jelen pillanatban mintegy 4500 tételt számlál, magyar, román, angol, német, francia, olasz nyelvű, elsősorban filozófiai jellegű könyveket, illetve folyóiratokat. 2002-ben kezdődött el a szakkönyvtár modern elektronikus feldolgozása, és ugyanebben az évben került sor 12 társszervezettel együtt a KVIK (Kolozsvári Virtuális Könyvtár- és Információs Központ) létrehozására. 2005-ben megkezdődött a szakperiodikák elektronikus feldolgozása, és ugyanekkor költöztették a könyvtár teljes anyagát egy, az előzőnél tágasabb, olvasóbarát helyiségbe. Az új polcrendszerrel, asztalokkal és székekkel felszerelt helyiségben immár lehetőség nyílt az olvasótermi szolgáltatás beindítására, és megoldódott a teljes könyv- és folyóirat-állományhoz való akadálytalan hozzáférés problémája is. 2009-ben két nagy könyvállománnyal bővült a Pro Philosophia Alapítvány könyvtári tulajdona. Ide került Hajós József kolozsvári filozófus-tanár könyvtári hagyatéka, és ennek feldolgozása után a régebbi kiadású, de ma is használható filozófiai anyagot integrálták a könyvtári állományba. Hajós József kéziratos hagyatékának kutatása és rendszerezése 2010 óta zajlik a Pro Philosophia Alapítványnál. Ennek eredményeképpen összeállításra kerül egy részletes jegyzék, amely áttekinthetővé és tartalmilag is kutathatóvá teszi a kéziratos anyagot. Szintén 2010-ben egy 150 könyvészeti tételt számláló svájci – többnyire német, angol, francia és olasz nyelvű filozófiatörténeti munkákat tartalmazó – adományt is kaptak. Az említett nagyobb adományok mellett az elmúlt bő tíz évben folyamatos könyvtárfejlesztés zajlott, amelyet támogatásokból és saját forrásokból fedeztek.

Az alapítvány további tevékenységi területei: a romániai magyar filozófiai lap- és könyvkiadás támogatása; egyetemi jegyzetek és szöveggyűjtemények kiadása; a *Pro Philosophia* Kiadó működtetése; a *Kellék* című filozófiai folyóirat kiadása; szakmai rendezvények, konferenciák szervezése; valamint a *Pro Philosophia* szak kollégiumi program működtetése.

A *Pro Philosophia Szakkollégiumot* 2004-ben hozták létre a Kolozsvári Magyar Egyetemi Intézet (KMEI) ösztöndzésére és anyagi támogatásával. A szakkollégiumi képzés célja (a láthatatlan kollégiumok hagyományának megfelelően), hogy a felvételt nyert kiemelkedő teljesítményű diákok számára olyan intézményi keretet és támogatást biztosítson, amelyek lehetővé teszik az elmélyült kutatást, az egyetemi oktatásban megszerzett tudás aktív kibővítését, illetve a diákközi szakmai

kommunikáció és együttműködés fejlesztését. Olyan, tehetséges, filozófiai alapképzésben vagy mesterképzésben részt vevő hallgatók számára nyújt anyagi és/vagy szakmai támogatást, akik felvételi útján nyerik el a szakkollégista státust (a benyújtott és bemutatott kutatási tervek, valamint a szakmai önéletrajzok alapján). A felvételt követően tutorok szakmai felügyelete alatt dolgozhatnak, és szakkollégiumi műhelyviták keretében havi rendszerességgel beszámolnak munkájukról kollégáik és a szakkollégium vezetője előtt. Így tehát az egyéni kutatási témában elért eredményeik csoportos megvitatás tárgyát képezik. A szakkollégiumba való felvételi során a folytonosság kiemelt szempontot képez, vagyis előnyt jelent, ha valaki már korábban is a szakkollégium tagja volt. Mindezzel a hosszú távú, megalapozott kutatást kívánja a szakkollégiumi rendszer támogatni. A szakkollégisták fele a bejutási helyek sorrendje szerint ösztöndíjban részesül. A szakkollégiumi támogatás éves rendszerben működik, az anyagi/szakmai támogatás fejében a hallgatóknak előadói minőségben részt kell venni bizonyos szakmai konferenciákon, és legalább egy publikációt is el kell számolniuk a program végéig. Az elmúlt tíz év alatt több mint hatvan hallgató volt a *Pro Philosophia* szakkollégistája.

2.2.2. Az Erdélyi Magyar Filozófiai Társaság

Az *Erdélyi Magyar Filozófiai Társaság* (EMFT) a romániai magyar filozófiai élet legfiatalabb intézménye, amely 2009 júniusában alakult Kolozsváron, és első elnökévé Egyed Péter filozófust és író-t választották. Létrehívói között vannak az egyetemi és középiskolai oktatásban tevékenykedő szakemberek, diákok, doktoranduszok, a sajtó képviselői, a művelődés és a művészetek különböző területein dolgozó és alkotó személyek, akiknek közös meggyőződése volt, hogy szükség van egy olyan szervezetre, ahol a filozófiai képzésben részesült szakemberek érdekvédelmi és szakmai szempontból is megjeleníthetik tevékenységüket, képviselhetik a filozófiát az erdélyi kulturális életben és médiában.

Az EMFT egyfajta hiánypótló szerepet kíván betölteni abból a felismerésből kiindulva, hogy a filozófia az erdélyi művelődésben és kultúrában mindig is alul- vagy rosszul reprezentált volt: tudományos intézményei történelmi okok miatt nem tudtak folyamatosan tevékenykedni, hosszú ideig a politikai diktatúra ideológiai szerepbe kényszerítette, cenzúrázta alkotásait, és elszigetelte nyugati forrásaitól. Éppen ezért a társaság elsődleges célja a filozófiai műveltség ápolása, fenntartása, terjesztése és népszerűsítése, különböző rendezvények (szemináriumok, konferenciák, szimpóziumok, workshopok, szakmai kirándulások, emléktúrák) szervezése által. Kiemelt törekvése az olyan, térségünkben ismeretlen vagy alig ismert filozófiai irányzatok terjesztése, a kulturális térben való meghonosítása, amelyek a nyugati filozófiai gondolkodásban szervesen benne vannak (pl. a gyermekfilozófia, a perszónálfilozófia és a filozófiai lélekgondozás). Nem kevésbé fontos a filozófiai hagyomány kutatása és feltárása, a kritikai szövegek kiadása, a csoportos és egyéni

kutatás feltételeinek biztosítása és a filozófiát és társadalomtudományokat oktató tanárok érdekvédelme akár a hivatalos állami oktatásügyi politikákkal szemben is.

Szakmai tevékenysége munkacsoportok formájában rendszerezett; a társaságon belül hét munkacsoport alakult: a fenomenológiai, a hermeneutikai, a politika-filozófiai, a gyermekfilozófiai, a perszónáfilozófiai, az erdélyi magyar filozófiatörténet feltárásával foglalkozó és a középiskolai tanárok munkacsoportja. Az EMFT évente megszervezi fő rendezvényét, az *EMFT Tanulmányi Napokat*, ahol bemutatásra kerül a munkacsoportok tevékenysége, a könyv- és lapkiadás terén megjelent újdonságok, valamint tematikus előadások és kerekasztal-beszélgetések zajlanak. Ezeknek egy részét Kolozsváron, másik részét a térség más, főleg székelyföldi városáiban szervezik, ahol az EMFT tagjai nagyobb létszámban vannak jelen, és ahol a társaság partnerintézményekre talált. 2011-ben, a VII. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus keretében az EMFT szervezte meg a két filozófiai szekciót, és az ott elhangzott előadások szövegei utólag kötet formájában is megjelentek (lásd: Egyed Péter (szerk.): *Felvilágosodás. Magyar századforduló. A VII. Hungarológiai Kongresszus Filozófia Szekcióinak előadásai*, Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 2012).

A középiskolai és egyetemi oktatás kapcsolatrendszerének a megszervezése érdekében az EMFT vendégelőadó-programokat működtet, és közreműködik a BBTE MFI által szervezett rendezvények kivitelezésében, a filozófiai képzésben részt vevő hallgatók számára pedig lehetőséget nyújt a kötelező szakmai gyakorlatozásra. Hivatalos együttműködési szerződést kötöttek a Magyar Filozófiai Társasággal (<http://www.mft-hps.hu>) és több más, olyan szakmai intézménnyel, amelyek, ha nem is szigorúan filozófiai jellegűek, de hasonló célok motiválják tevékenységüket: az *Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesülettel* (www.emke.ro), a *Logoterápia és Egzisztenciaanalízis Nemzetközi Tudományos Egyesülettel* (LENTE, www.logoterapia.ro), az *ÖNKONET-tel* (www.onkonet.hu), a *Közép- és Kelet-Európai Felvilágosodáskutató Munkacsoporttal*.

Az EMFT 2010 óta egy, a nyári hónapokat leszámítva havi rendszerességgel megtartott interdiszciplináris workshopot is szervez, az *Irodalom, Filozófia, Művészet* címen futó beszélgetéssorozatot, amelynek keretében olyan aktuális témák, társadalmi problémák kerülnek megvitatásra, amelyek mind a filozófia, mind pedig az irodalom és a művészet eszközeivel megközelíthetőek, és némiképp kívül esnek az akadémikus megközelítéseken (hogy csak egy párat említsünk közülük: terítékre került a nagyváros, a pletyka, Erósz, a divat, a boldogság-beszédek, a katarzisz; további információk elérhetőek a társaság honlapján, a www.emft.ro címen).

Az EMFT a magyar nyelvű filozófiai hagyomány ápolása érdekében időnként olyan tanulmányi kirándulásokat is szervez, amelyek alkalmat nyújtanak a magyar nyelvű filozófiai gondolkodást markánsan meghatározó személyiségek (Köteles Sámuel, Sipos Pál, Körmöczy János, Ercsei Dániel, Csórja P. Ferenc, Böhm Károly) megismerésére és azoknak a helyeknek a felkeresésére, ahol e filozófus-tanárok éltek, tanítottak és alkottak.

A kiemelkedő kortárs filozófiai teljesítményeket az EMFT 2010 óta egy újonnan alapított, a kolozsvári Bretter György nevét viselő filozófiai díjjal jutalmazza, amely oklevélből és egy Bretter-plakettből áll. Bretter-díjban 2010-ben a magyarországi Vajda Mihály részesült, ám a díj korábbi, az EMFT hivatalos bejegyzése előtt már létezett; a BBTE filozófia magyar tagozata először a kolozsvári Angi Istvánt tisztelte meg ezzel a díjjal.

2.3. Filozófiai folyóiratok

2.3.1. Kellék

A *Kellék* filozófiai folyóiratot 1994-ben alapították a kolozsvári BBTE akkori filozófia szakos hallgatói, azóta folyamatosan megjelenik, 2012-től évente két lapszámmal. A kiadványt Kolozsvár, Nagyvárad és Szeged filozófiai közösségei együtt jelentetik meg, kiadásának intézményes háttérrel a Pro Philosophia Alapítvány nyújt. Főszerkesztője a kezdetektől 2005-ig Tonk Márton, 2005-től Balogh Brigitta. Szerkesztői között Györgyjakab Izabellát, Gregus Zoltánt, Demeter Szilárdot, Demeter M. Attilát, Szigeti Attilát és Mester Bélát találjuk. A *Kellék*nek tematikus lapszámai jelennek meg, amelyekben az esszéisztikus jellegű megközelítésmódok is helyet kapnak, emellett a folyóirat képviseli az akadémiai tudományos kutatás standard elvárásait, és a meghatározó filozófiai munkák magyarra fordításának egyik fontos fóruma. E rövid tanulmányban nincs lehetőségünk az összes, 2002 és 2013 között megjelent lapszámot felsorolni, csak néhányat tudunk kiemelni közülük; a tematikák változatosságának és fontosságának érzékeltetésére remélhetőleg e rövid felsorolás is alkalmas:

- *Fenomenológiák*, a *Kellék* 22. száma (Losoncz Alpár, Pavel Kouba, Hans Georg Gadamer, Damir Barbarić, Francisco Varela, Szigeti Attila, Egyed Péter, Keller György írásait tartalmazza);
- *Egyén, állam, közösség*, a *Kellék* 26. száma (Vernon Van Dyke, Bakk Miklós, Egyed Péter, Mester Béla, Losoncz Alpár, Jakab Dénes Barna, Bodó Barna, Ilyés Szilárd, Gál László, Percz László, Sárkány Péter, Laczkó Sándor szövegeit tartalmazza);
- *Tudat, öntudat, Én. Analitikus filozófia Magyarországon*, a *Kellék* 27–28. száma (David J. Chalmers, Susan L. Hurley, Andy Clark szövegeinek magyar fordítását, valamint Eszes Boldizsár, Tózsér János, Ambrus Gergely, Forrai Gábor, Demeter Tamás, Simonyi András, Kelemen János és mások tanulmányait tartalmazza);
- *Legitimitás és autoritás*, a *Kellék* 29. száma (szerzői Kovács Gábor, Farkas Attila, Mester Béla, Demeter M. Attila, Ilyés Szilárd, Zuh Deodáth, tartalmazza Ulrich K. Preuß és Jean-Christophe Merle szövegeinek fordítását);

- *Descartes, Leibniz, a Kellék* 32. száma (Szalai Judit, Hartl Péter, Tad M. Schmaltz, Theo Verbeek, Kvasz László, Szentpéteri Márton, Rác Norbert Zsolt, Laczházi Gyula, Boros Gábor írásait tartalmazza);
- *Világok harca, a Kellék* 35. száma (a muszlim Európa problémáit járja körül, tartalmazza Bhikhu Parekh, Seyla Benhabib és David Miller referenciának számító szövegeinek fordítását);
- *Európai, nemzeti és regionális identitás, a Kellék* 42. száma (az identitás kérdését járja körül a politikai filozófia, a fenomenológia, a német idealizmus és a művészetelmélet szempontjából; szerzői: Demeter M. Attila, Balogh Brigitta, Biró-Kaszás Éva, Zakota Zoltán, Kassai Beáta, Bujalos István, Valastyán Tamás, Horváth Gizella, Losoncz Alpár, Flóra Gábor);
- *Államformák körforgása, a Kellék* 45. száma (Gelenczey-Miháltz Alirán, Rosta Kosztasz, Bagi Zsolt, Hankovszky Tamás, Geng Viktor, Pintér András szövegeit tartalmazza);
- *Tapasztalat és értelem, a Kellék* 46. száma (szerzői: Zuh Deodáth, Kálmán-Ungvári Kinga, Kőműves Sándor);
- *Kuhn 50. A tudományos forradalmak szerkezete 1962–2012, a Kellék* 47. száma (az itt közölt tanulmányok Laki János, Békés Vera, Hartl Péter, Székely László, Golden Dániel, Geng Viktor és Paksi Dániel tollából származnak);
- *Érzelemelmélet, a Kellék* 50. száma (Olay Csaba, Boros Gábor, Weiss János, Mitnyán Lajos, Horváth Géza és Gyenge Zoltán szövegeit tartalmazza).

2.3.2. Többllet

A *Többllet* az Erdélyi Magyar Filozófiai Társaság lapja, mely a társaság státusában megfogalmazott célokat képezi le a publikáció nyelvére. A folyóiratban közölt szövegek megfelelnek a szakmaiság normáinak és kritériumainak, ám nem kíván akadémikus lap lenni, előnyben részesíti a kornak leginkább megfelelő eleven szemléletmódokat, a magyar nyelvterület műhelyeiben zajló filozófiai gondolkodásmódok sokszínűségét, ezek párbeszédét és a filozófia népszerűsítését a nem szigorúan szakmai, szélesebb kulturális körökben. Nem utolsó sorban, mivel szűkebb térségünkben kimondottan filozófiai jellegű magyar folyóirat kevés van, egy olyan fórum akar lenni, amely közlési teret biztosít a fiatal, bolognai képzési rendszerben (alapképzés – mesterképzés – doktori képzés) részt vevő hallgatóknak/kutatóknak. 2009-ben alapították az EMFT elnökségi tagjai, főszerkesztője Egyed Péter, szerkesztői pedig: Bene Adrián, Zuh Deodáth, Keszeg Anna, Nagy Réka, Soós Amália, Rigán Lóránd. A *Többllet* 2012-ig megjelent számai:

- *Biztonságos és szétesett világok*, 2009/1. (a filozófiai lélegzondozás köré szervezett tanulmányok Borsos Szabolcs, Bruncsák István, Egyed Péter, Hegyi Johanna, Sárkány Péter és Veress Károly tollából származnak);

- *Doktoriskola*, 2009/2. (a lapszám szerzői a kolozsvári BBTE Filozófia szak doktori iskolájának akkori magyar hallgatói, ezen kívül Rathmann János és Bene Adrián tanulmányai is olvashatóak benne);
- *Pécsi műhely*, 2009/3. (a pécsi doktori iskola hallgatóinak bemutatkozása);
- *Virtuális valóságok*, 2010/1. (a plurimediális valóság, a hálózati lét problematikáját járja körül, szerzői: Ropolyi László, Szécsi Gábor, Boros János, Koller Inez, Agárdi Péter);
- *Gyermekfilozófia*, 2010/2. (Békés Vera, Demeter Katalin, Doina Olga Ștefănescu, Jakab György, Tamássy Györgyi, Lovász Andrea, Kerekes Erzsébet írásait tartalmazza);
- *Igazság és/vagy önismeret*, 2011/1. (a tudományos és az önismereti dimenzióban megragadható filozófiai igazság problémáit tematizálja, szerzői: Gál László, Rathmann János, Böhm Gábor, Varga Péter András, Kovács Attila, Szenkovics Dezső, Plesek Ákos Zoltán, Vajda Mihály, Angi István, Jakab András, Zuh Deodáth);
- *Irodalom/Filozófia*, 2011/2. (a filozófiai, irodalmi, képi és filmi diskurzusok közti átlépéseket és különbségeket tematizáló szám, szerzői: Bökös Borbála, Daragics Éva, Fám Erika, Czifra Mariann, Keszeg Anna, Kovács Barna, Zuh Deodáth);
- *Szegedi doktori iskola*, 2011/3. (a szegedi doktori iskola filozófiai műhelyének bemutatkozása);
- *Rousseau*, 2012/1. (ebben a számban Rousseau-szövegek magyar fordításai jelentek meg: az *Előszó a Vallomásokhoz*, *Az ékesszólásról* és az *Egyéb töredékek*, mindhárom Marsó Paula fordításában, valamint W. G. Sebald *Látogatás a Szent Péter-szigeten* című szövege Juhász Emese fordításában);
- *Debreceni doktoriskola*, 2012/2. (a debreceni doktori iskola filozófiai műhelyének bemutatkozása).
- *Mű, test, érzet*, 2013/1. (művészetfilozófiai írások a művészi alkotások és a célzott befogadók viszonyáról);
- „Nagy ideológiák” — *posztmodern politikai valóságokban*, 2013/2.

2.3.3. Korunk

A *Korunk* mint filozófiai fórum bemutatására, a megcélzott tíz esztendőt véve csak figyelembe, aligha lenne elég egy külön tanulmány, tekintettel arra, hogy egy alapvetően diszciplinák, nézőpontok sokaságát megszólaltató, egybefogó folyóirattal van dolgunk. Tematikus lapszámait megengedik, hogy a legtöbb téma kapcsán jelen legyen a filozófia nézőpontja, akár tanulmány, akár recenzió, akár más műfajú írás formájában, és a *Korunk* igyekezett ezt a filozófiai perspektívát minél többször megszólaltatni. A folyóirat filozófiai szerkesztői a 2002–2012 közötti időszakban Horváth Andor, Rigán Lóránd és Keszeg Anna voltak. Az általunk kiválasztott néhány lapszám korántsem meríti ki a *Korunk* mint filozófiai fórum teljes tevékenységi

palettáját, csak érzékeltetni kívánja, hogy milyen témák kerültek terítékre, és mely lapszámok voltak hangsúlyosabban filozófiai jellegűek:

- *Tudomány – Hatalom?* (2002. március);
- *Személyiség és történelem* (2003. december);
- *Szokrális tér* (2005. február);
- *Politika, filozófia, szabadság* (2005. szeptember);
- *Poszt? Modern?* (2006. július);
- *Vallás – bölcelet* (2006. december);
- *Női szerepek* (2007. március);
- *Etüdök etikára* (2007. május);
- *Nacionalizmusok, európaiság* (2008. január);
- *A szellem lázgörbéi* (2008. április);
- *Diktatúrák, falbontások* (2008. október);
- *A változó Latin-Amerika* (2008. november);
- *A divat médiumai* (2008. december);
- *Új felvilágosodás* (2009. október);
- *Bibó István öröksége* (2011. július);
- *Umbrárium* (2012. május);
- *Arctér* (2012. szeptember);
- *Popkritika* (2012. december).

2.3.4. Erdélyi Múzeum

Az *Erdélyi Múzeum* folyóiratot a kolozsvári Erdélyi Múzeum-Egyesület adja ki az erdélyi magyar tudományosság egy olyan fórumaként, ahol egyrészt az EME szakosztályain belül zajló munka tudományos eredményeit lehet közölni, másrészt meg lehet jeleníteni a térség kulturális/tudományos vérkeringését. Szerkesztői koncepciója a folyóiratot sajátosan kisebbségi szemleként értelmezi, amely a tudományközi és a kultúraközi párbeszédet képviseli, tehát beilleszkedik az európaiság elvárásai horizontjába. 1997 óta a folyóirat filozófiai szakszerkesztője Veress Károly. Szerkesztői munkássága arra irányul, hogy a folyóiratban megfelelő helyet kapjon a filozófiai szempontok megjelenítése tanulmányok, kritikai recenziók, műhelymunkák formájában. A lap Műhely rovata rendszeresen közli doktoranduszok és fiatal kutatók dolgozatait. Szintén fontos és következetes szerkesztői törekvés, hogy a lap Szemle rovata recenziók formájában minél pontosabb és teljesebb körképet nyújtson az Erdélyben megjelenő magyar nyelvű filozófiai kiadványokról. Mindez hatékonyabban érvényesül 2011-től, amikor a szerkesztőség rátért tematikus számok összeállítására, s így a filozófia ténylegesen láthatóvá válhat a folyóirat önálló filozófiai számaiban (2012/1, 2013/2). Az *Erdélyi Múzeum* a CNCSIS majd a CNCS által a filozófia területén is akkreditált B kategóriájú folyóirat.

2.3.5. Philobiblon

A vizsgált időszakban a kiemeltek mellett az erdélyi magyar filozófiai élethez tartozó oktatók és kutatók tollából számottevő mennyiségben közölt tanulmányokat a kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár *Philobiblon* című angol nyelvű, nemzetközi adatbázisokban jegyzett folyóirata Király V. István szerkesztésében.

2.4. Könyvkiadók

Az alábbiakban részletesebben bemutatott, túlnyomórészt vagy kizárólag filozófiai munkákat megjelentető kiadókon kívül filozófiai könyvek kiadására természetesen más könyvkiadók is vállalkoztak; ezek közt feltétlenül meg kell említenünk – anélkül, hogy e rövid tanulmány keretei között hosszabb bemutatásukra is vállalkozni tudnánk – a Partium Kiadót (amelyet 2003-ban jegyeztek be hivatalosan, és amely főleg egyetemi jegyzetek, szöveggyűjtemények, a PKE oktatói által írt tudományos dolgozatok, szakkönyvek, konferenciakötetek kiadására jött létre a *Partiumi Egyetemi Szemle* szerkesztőségéből), a Kolozsvári Egyetemi Kiadót, az Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadót, valamint a Komp-Press Kiadót.

2.4.1. A Pro Philosophia Kiadó

A Pro Philosophia Alapítvány által létrehozott Pro Philosophia Kiadó 1999-ben kezdett el működni, tevékenységének prioritásait egy társadalomtudományi, közelebbről filozófiai szakfolyóirat folyamatos megjelentetése, valamint a szakkönyvkiadás képezte. A kiadó munkatársai úgy gondolják, a könyvkiadás és a szakfolyóiratok megjelentetése – akárcsak a szakmai fórumok működtetése –, egyfelől a szakmai önkifejezést szolgálják, másfelől ösztönzik a nyilvánosság bevonását a társadalomelméleti diskurzusba. Ez hármas feladatot ró az erdélyi magyar társadalomtudományi/filozófiai könyvkiadásra, melyet a Pro Philosophia Kiadó fel is vállal: egyrészt az aktuális kutatások állásának jelzését a hazai kortárs szakemberek munkáinak kiadása révén, másrészt az erdélyi gondolkodói hagyomány ápolását, korszerű, gondozott szövegkritikai kiadások révén, harmadrészt a nemzetközi filozófiai diskurzus aktuális témáinak a megismertetése kortárs európai szerzők kiadása révén. Ez utóbbi megvalósítása érdekében az alapítvány egy fordítói műhelyt működtet, melynek keretén belül kortárs európai szellemi áramlatok képviselőinek magyar nyelvre való átültetése folyik (a fordítások a *Kellék* 17., 33–34., 35., 37., 40., 41., 42. és 43. számaiban olvashatóak).

Alapvető törekvésének tekinti az erdélyi magyar filozófia és társadalomelmélet jelentős alkotásainak újrakiadását. Ezek a művek ugyanis eredeti 19. századi, illetve 20. század eleji) kiadásuk óta új, korszerű, kritikai kiadásban egyáltalán nem vagy csak részletekben jelentek meg. Ezen kívánalmak megvalósítása érdekében a kiadó *A magyar nyelvű filozófiai irodalom forrásai* címen indított sorozatot, melynek

„háttérintézménye” egy, az erdélyi filozófiai hagyományok feldolgozására irányuló, szintén a Pro Philosophia Alapítvány keretén belül futó kutatóprogram. A sorozat keretében kiadásra kerültek az erdélyi filozófia (ugyanakkor az erdélyi szellem-történet) olyan meghatározó egyéniségeinek művei, mint Böhm Károly, Bartók György, Tavaszgy Sándor, Somló Bódog, Sipos Pál stb., illetve a szóban forgó szerzők életművét értékelő monográfiák. Az említett kiadványok mellett a kiadó *Kortárs magyar filozófia (Műhely)* címen működtet sorozatot, illetve 2011-ben indította el az *Egyetemi jegyzetek és szöveggyűjtemények* kiadását.

A Pro Philosophia Kiadónál 2002 és 2013 között megjelent művek:

1. A magyar nyelvű filozófiai irodalom forrásai című sorozatban:

- Tonk Márton: *Idealizmus és egzisztenciafilozófia Tavaszgy Sándor gondolkodásában*, 2002.
- Ungvári-Zrínyi Imre: *Öntételezés és értéktudat. Böhm Károly filozófiája*, 2002.
- Halasy Nagy József: *Az erkölcsi élet*, 2002.
- Sipos Pál: *A keresztény vallásnak és világosodásnak együtt való terjedéséről*, szerkesztette Egyed Péter, 2002.
- Mester Béla: *Magyar philosophia. A szenvedelmes dinnyésztől a lázadó Ikaroszig*, 2006.
- Egyed Péter: *Bretter György filozófiája*, 2007.
- Demeter M. Attila (szerk.): *Kisebbség és liberalizmus*, 2008.
- Laczkó Sándor – Balog Éva (szerk.): *Bölcseleti Folyóirat*, Repertórium 1886–1906. *Magyar Filozófiai Társaság Közleményei* Repertórium 1901–1914, 2010.
- Veres Ildikó: *Hiány–Filozófia–Kritika*, 2011.
- Laczkó Sándor: *A dolog és a szó*, 2013.

2. A kortárs magyar filozófiának szentelt *Műhely* című sorozatban:

- Veress Károly (szerk.): *Szemponatok a filozófiai módszerprobléma vizsgálatához* (tanulmányok), 2002.
- Veress Károly (szerk.): *A filozófia alkalmazása – alkalmazott filozófia* (tanulmányok), 2002.
- Szegő Katalin: *Gondolatutak*, 2003.
- Veress Károly: *Egy létparadoxon színe és visszája. Hermeneutikai kísérlet a nem lehet-probléma megnyitására*, 2003.
- Angi István: *Értéktől jelentésig*, 2004.
- Ungvári Zrínyi Imre (szerk.): *Pluralitás és kommunikáció* (tanulmányok), 2004.
- Demeter M. Attila: *Republikanizmus, nacionalizmus, nemzeti kisebbségek*, 2005.
- Horváth Gizella: *Maine de Biran. Egy filozófus életútja* (monográfia), 2005.

- Demeter M. Attila (szerk.): *Egyén, állam, közösség*, 2007.
 - Molnár Gusztáv: *Alternatívák könyve I–II.*, 2007.
 - Demeter M. Attila: *Antik társadalomontológiák*, 2008.
 - Egyed Péter (szerk.): *Érték és történelem*, 2008.
 - Balogh Brigitta: *Talpalatnyi univerzum*, 2009.
 - Egyed Péter (szerk.): *Európaiság és filozófia*, 2009.
 - Demeter M. Attila: *Szabadság, egyenlőség, nemzetiség*, 2009.
 - Szigeti Attila: *A testet öltött másik*, 2011.
 - Demeter M. Attila: *Ethnosz és démosz*, 2012. (Az EMK-val közös kiadás)
3. Az *Egyetemi jegyzet* című sorozatban:
- Demeter M. Attila: *Bevezetés a politikai filozófiába*, 2003.

2.4.2. Az Egyetemi Műhely Kiadó (EMK) (Bolyai Társaság – Kolozsvár)

Az Egyetemi Műhely Kiadó a Bolyai Társaság magyar nyelvű tudományos szakkönyvkiadójaként jött létre 2006-ban Veress Károly kezdeményezésére a vezető tanács határozata alapján. Célja az egyetemi tudományos kutatások eredményeit bemutató, az egyetemi oktatásban hasznosítható egyetemi szakkönyvek, tankönyvek, jegyzetek, doktori disszertációk, konferenciakötetek, kutatási projektkötetek megjelentetése négy sorozatban: *Egyetemi jegyzetek*, *Egyetemi füzetek*, *Doktori dolgozatok* és *Tanulmányok*.

A kiadó 2011-ben CNCS-akkreditációt szerzett a filozófia szakterületén B kategóriában, a teológia területén C kategóriában, és jelenleg folyamatban van a filológiai szakterület akkreditációja.

Az Egyetemi Műhely Kiadónál megjelent filozófiai kiadványok:

- Szigeti Attila (szerk.): *Az interkulturalitás filozófiai problémái* (konferenciakötet), 2007.
- Veress Károly: *Tanítható-e ma a filozófia?* (konferenciakötet), 2007.
- Veress Károly: *Bevezetés a hermeneutikába* (egyetemi tankönyv), 2007.
- Gál László: *Hagyományos logika* (egyetemi tankönyv), 2007
- Ungvári-Zrínyi Imre: *Alkalmazott etikai alapfogalmak* (egyetemi tankönyv), 2007.
- Ungvári-Zrínyi Imre: *Morálfilozófia* (egyetemi tankönyv), 2008.
- Veress Károly (szerk.): *Az interkulturalitás – interdiszciplináris megközelítésben* (kutatási projekt kötete), 2008.
- Gál László: *A kijelentések logikája* (egyetemi tankönyv), 2009.
- Visky S. Béla (szerk.): *Az értelem élete – az élet értelme* (konferenciakötet), 2009.
- Veress Károly (szerk.): *A távolság antinómiái* (kutatási projektkötet), 2009.

- Püsök Sarolta: *Soren Kierkegaard teológiájának súlypontjai* (doktori dolgozat), 2010.
- Veress Károly: *Bevezetés a hermeneutikába* (egyetemi tankönyv, utánnomlás), 2010.
- Visky S. Béla: *A keresztyén etika alapelemei* (egyetemi tankönyv). 2010.
- Csiki H., Dósa Zs., Kovács B. (szerk.): *Filozófiai szöveggyűjtemény középiskolásoknak*, 2010.
- Veress Károly (szerk.): *A hozzátartozás struktúrái* (kutatási projektkötet), 2010.
- Egyed Péter, Gál László (szerk.): *Fogalom és kép 2.* (konferenciakötet), 2011.
- Veress Károly, Lurcza Zsuzsanna (szerk.): *A végesség tapasztalata* (kutatási projektkötet), 2011.
- Lurcza Zsuzsanna, Veress Károly (szerk.): *Lehetséges identitásinterpretációk* (kutatási projektkötet), 2012.
- Györgyjakab Izabella: *Nyelvfenomenológia és/vagy etikai nyelvfilozófia Emmanuel Lévinasnál* (doktori dolgozat), 2012.
- Horváth Gizella: *Túlélőkészlet az esztétikához*, 2012. (A Partium Kiadóval közös kiadás).
- Gál László, Egyed Péter (szerk.): *Fogalom és kép 3.* (konferenciakötet), 2013.
- Kerekes Erzsébet: *Az idő kairológikus jellege a heideggeri hermeneutikai fenomenológiában* (doktori dolgozat), 2013.
- Zuh Deodáth: *A kontinentális filozófia kezdetei. Esettanulmány a korai Edmund Husserlről* (doktori dolgozat), 2013.

3. A tudományterületet képviselő oktatók és kutatók

Egyetemi oktatók/kutatók:

Angi István, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1933-ban) – publicista, kritikus, zeneesztéta, a kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémia nyugalmazott egyetemi tanára. Kutatási szakterületei: filozófiatörténet, általános esztétika, zeneesztétika.

Balogh Brigitta-Zsuzsanna, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1977-ben) – a nagyváradi PKE Filozófia- és Kultúratudományi Tanszékének vezetője, egyetemi docens, 2005 óta a *Kellék* filozófiai folyóirat főszerkesztője. Kutatási szakterületei: német idealizmus, etika és politikai filozófia, elismerésemélet, identitás-elméletek.

Demeter M. Attila, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1972-ben) – egyetemi docens, 2012 óta a BBTE Magyar Filozófiai Intézetének igazgatója, a Pro Philosophia Alapítvány alapító tagja. Kutatási szakterületei: politika-filozófia, kisebbségi kérdések, nacionalizmus-elméletek, államelméletek.

Demeter Szilárd, PhD (sz. 1976-ban) – a nagyváradi PKE Filozófia- és Kultúratudományi Tanszékének adjunktusa, politikai kommunikációs tanácsadó. Kutatási szakterülete: politikai eszmetörténet.

Egyed Péter, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1954-ben) – a BBTE Magyar Filozófiai Intézetének egyetemi tanára, az EMFT elnöke, 2007-ben szerzett doktorátusvezetési jogot. Kutatási szakterületei: ókori és középkori filozófiatörténet, felvilágosodás, magyar filozófiatörténet, szabadságfilozófiák, liberalizmus.

Forró Enikő, doktorandusz (sz. 1973-ban) – a nagyváradi PKE Filozófia- és Kultúratudományi Tanszékének adjunktusa. Kutatási szakterületei: politikatudomány, demokráciaelmélet, jogelmélet.

Gál László, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1954-ben) – a BBTE Magyar Filozófiai Intézetének docense. Kutatási szakterületei: logika, érvelélmélet.

Gorun-Kovács Gheorghe, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1949-ben) – a nagyváradi PKE Filozófia- és Kultúratudományi Tanszék egyetemi tanára. Kutatási szakterületei: történelem, vallástörténet, kultúrtörténet.

Gregus Zoltán, PhD (sz. 1973-ban) – a BBTE Magyar Filozófiai Intézetének adjunktusa. Kutatási szakterületei: esztétika, művészetfilozófia, filmelméletek.

Györgyjakab Izabella, PhD (sz. 1975-ben) – a nagyváradi PKE Filozófia- és Kultúratudományi Tanszékének adjunktusa, a Jakabffy Elemér Alapítvány digitalizációs programjának koordinátora. Kutatási szakterületei: francia filozófia, kortárs filozófia, fenomenológia.

Horváth Gizella, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1962-ben) – a nagyváradi PKE Filozófia- és Kultúratudományi Tanszék docense, a PKE rektorhelyettese, 2008 és 2009 között a PKE rektora. Kutatási szakterületei: propedeutika, művészetfilozófia, esztétika, érvelélmélet.

Kálmán-Ungvári Kinga, PhD (sz. 1973-ban) – a BBTE Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézetének adjunktusa. Kutatási szakterületei: nevelésfilozófia, társadalomtudományok módszertana.

Kerekes Erzsébet, PhD (sz. 1977-ben) – a BBTE Magyar Filozófiai Intézetének tanársegéde. Kutatási szakterületei: metafizika, ontológia, vallásfilozófia, hermeneutika, etika, gyermekfilozófia.

Keszeg Anna, PhD (sz. 1981-ben) – 2008 óta a BBTE Kommunikáció és Közkapcsolatok Szak óraadó tanára, 2012 óta egyetemi adjunktus. Kutatási szakterületei: felvilágosodás, magyar filozófiatörténet, tudományszociológia, kommunikációelmélet, divattörténet.

Király V. István, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1952-ben) – a BBTE Magyar Filozófiai Intézetének docense, a *Philobiblon* című folyóirat főszerkesztője. Kutatási szakterületei: ontológia, metafizika.

Kósa István, PhD (sz. 1970-ben) – egyetemi docens, a Sapientia EMTE csíkszeredai Műszaki és Társadalomtudományi Karának dékánja. Kutatási szakterületei: fenomenológia, XX. századi filozófia, szociológia, médiaelmélet.

Kovács Attila, PhD (sz. 1974-ben) – 2008 óta a Brassói Transilvania Egyetem adjunktusa, politikus. Kutatási szakterülete: fenomenológia.

Molnár Gusztáv, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1948-ban) – a nagyváradi PKE Filozófia- és Kultúratudományi Tanszékének docense, publicista. Kutatási szakterületei: politikatudomány, politikafilozófia, történelemfilozófia, geopolitika.

Muscă Vasile, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1944-ben) – a nagyváradi PKE Filozófia- és Kultúratudományi Tanszékének óraadó munkatársa, a 2011 óta BBTE Történelem és Filozófia Karának nyugalmazott egyetemi tanára, doktorátusvezető professzor. Kutatási szakterületei: ókori filozófiatörténet, klasszikus német filozófia, román filozófiatörténet.

Részeg Imola, doktorandusz (sz. 1984-ben) – a Sapientia EMTE csíkszeredai Műszaki és Társadalomtudományok Kar Társadalomtudományi Intézetének tanársegéde. Kutatási szakterületei: fenomenológia, vizuális kommunikáció.

Szegő Katalin, a filozófiai tudományok doktora (1933–2005) – a nagyváradi PKE tanszékvezető docense és a BBTE Filozófia szak tanára volt. Kutatási szakterületei: filozófiatörténet, erkölcsstan.

Szenkovics Dezső, PhD (sz. 1975-ben) – a Sapientia EMTE kolozsvári Természettudományi és Művészeti Karának főtitkára, óraadó tanára. Kutatási szakterületei: politikai filozófia, keleti filozófia.

Szigeti Attila, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1973-ban) – a BBTE Magyar Filozófiai Intézetének adjunktusa, a Pro Philosophia Alapítvány alapító tagja, a *Kellék* című folyóirat szerkesztője. Kutatási szakterületei: újkori filozófiatörténet, jelenkori filozófiatörténet, fenomenológia, elmefilozófia, logika, analitikus filozófia.

Tamás Barta Dénes, PhD (sz. 1975-ben) – a Sapientia EMTE csíkszeredai Műszaki és Társadalomtudományi Karának adjunktusa. Kutatási szakterületei: szociológia, etika, média- és kommunikációfilozófia, irodalomelmélet.

Tonk Márton, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1973-ban) – egyetemi tanár, a Sapientia EMTE Természettudományi és Művészeti Karának dékánja, 1997 óta a Pro Philosophia Alapítvány igazgatója. Kutatási szakterületei: politikai és jogfilozófia, magyar filozófiatörténet.

Toró Tibor, PhD (sz. 1981-ben) – a Sapientia EMTE kolozsvári Jogtudományi és Európai Tanulmányok Tanszékének tanársegéde, társult oktatója. Kutatási területei: politikafilozófia, jogelmélet, politikatudomány.

Ungvári-Zrínyi Imre, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1960-ban) – a BBTE Magyar Filozófiai Intézetének docense, az EMFT alelnöke. Kutatási szakterületei: morálfilozófia, etika, axiológia, alkalmazott etika, művészetfilozófia, magyar filozófiatörténet.

Veres Zoltán, PhD (sz. 1969-ben) – a nagyváradi PKE Filozófia- és Kultúratudományi Tanszékének adjunktusa. Kutatási szakterületei: a szubjektivitás és a tapasztalat kérdései, filozófiai hermeneutika, tudat, reprezentacionista/prezentacionista tudatmodellek.

Veress Károly, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1953-ban) – a BBTE Magyar Filozófiai Intézetének egyetemi tanára, 2008 óta doktorátusvezető; 2012-ig a Filozófia – magyar tagozat vezetője, a MFI igazgatója; a Filozófiai Doktori Iskola igazgatója; 2005 és 2011 között a Bolyai Társaság elnöke; az Egyetemi Műhely Kiadó alapító igazgatója, az *Erdélyi Múzeum* filozófiai szakszerkesztője. Kutatási szakterületei: szemiotika, ismeretfilozófia, filozófiai hermeneutika, a kommunikáció és a kultúra hermeneutikája.

Visky S. Béla, PhD (sz. 1961-ben) – a BBTE Református Tanárképző Karán a rendszeres teológia tanára, műfordító, teológiai szakíró. Filozófiai kutatási szakterületei: vallásfilozófia, a teodicea kérdésköre, egzisztencializmus.

Zuh Deodáth, PhD (sz. 1982-ben) – 2009 és 2012 között az EMFT alelnöke és a BBTE Filozófia szakának óraadó tanára, 2012 óta a Pécsi Tudományegyetem kutatója, tanársegédje. A *Századvég* szerkesztője, a Román Fenomenológiai Társaság munkatársa. Kutatási szakterületei: a XIX–XX. századforduló német filozófiája, fenomenológia, Edmund Husserl ismeretfilozófiája, a filozófia története Magyarországon és Erdélyben.

Tudományos kutatók, szerkesztők:

Balon Ruff Zsolt, PhD (sz. 1974-ben) – a romániai Református Egyház Nyugdíjintézetének munkatársa, a BBTE Filozófiai Doktori Iskolájának volt hallgatója. Kutatási szakterületei: metafizika, román filozófia.

Borsos Szabolcs, a filozófiai tudományok doktora (sz. 1971-ben) – a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Líceum tanára, az EMFT perszónálfilozófiai munkacsoportjának vezetője. Kutatási szakterületei: filozófiai lélekgondozás, perszónálfilozófia.

Ferencz Enikő, PhD (sz. 1982-ben) – a BBTE Filozófiai Doktori Iskolájának volt hallgatója. Kutatási szakterületei: politikai filozófia, nacionalizmus-elméletek.

Horváth Péter, PhD (sz. 1972) – a BBTE Filozófiai Doktori Iskolájának volt hallgatója, jelenleg független kutató. Kutatási szakterületei: metafizika, ontológia, ókori filozófiatörténet.

Ilyés Szilárd-Zoltán, doktorandusz (sz. 1970-ben) – a Pro Philosophia Alapítvány vezetőtitkára, az Erdélyi Múzeum-Egyesület tudományos kutatója. Kutatási szakterületei: politikai filozófia, magyar filozófiatörténet.

Jakab András, PhD (sz. 1986-ban) – a BBTE Filozófiai Doktori Iskolájának volt hallgatója, jelenleg független kutató. Kutatási szakterületei: újkori és jelenkori filozófia, fenomenológia.

Kányádi Irén, PhD (sz. 1977-ben) – a BBTE Filozófiai Doktori Iskolájának volt hallgatója, képzőművész. Kutatási szakterületei: művészetfilozófia, reneszánsz festészet.

Kovács Barna, PhD (sz. 1979-ben) – a marosvásárhelyi Sapientia EMTE Műszaki és Humántudományok Kar óraadó tanára, középiskolai tanár. Kutatási szakterületei: fenomenológia, etika, történelemfilozófia.

Lurcza Zsuzsanna, PhD (sz. 1985-ben) – 2013-ig a BBTE Filozófiai doktoriskolájának hallgatója, a Bolyai Társaság irodavezetője, jelenleg az MTA poszt-doktori kutatója. Kutatási szakterületei: hermeneutika, kisebbségkutatás, kommunikáció, ontológia.

Nagy Réka, PhD (sz. 1985-ben) – 2008 és 2012 között a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium, a Brassai Sámuel Elméleti Líceum és a Báthory István Elméleti Líceum helyettes tanára. Kutatási szakterületei: kommunikációelmélet, szemiotika, képfilozófia, reklámfilozófia.

Plesek Zoltán Ákos, PhD (sz. 1978-ban) – pszichoterapeuta, a kolozsvári Református Kollégium helyettes filozófiatanára. Kutatási szakterületei: pszichoterápia, a gyógyítás politikai filozófiája.

Prahovean Vasile, PhD (sz. 1974-ben) – a sepsiszentgyörgyi Mihai Viteazul Kollégium igazgatója, több filozófiai szöveg fordítója. Kutatási szakterületei: újkori és jelenkori filozófia, fenomenológia.

Rigán Lóránd, PhD (sz. 1980-ban) – 2004 óta a *Korunk* folyóirat szerkesztője. Kutatási szakterületei: klasszikus bölcsélet, politikai filozófia.

Schmidt Dániel, PhD (sz. 1979-ben) – a szatmárnémeti Hám János Római Katolikus Teológiai Líceum könyvtárvezetője volt, független kutató, az EMFT elnökségi tagja. Kutatási szakterületei: metafizika, ontológia.

Soós Amália-Mária, PhD (sz. 1982-ben) – a BBTE Premodern és Román Filozófia Intézetének óraadó munkatársa, az EMFT titkára. Kutatási szakterületei: ókori és középkori filozófiatörténet, magyar filozófiatörténet, klasszikus német idealizmus.

Szócs Krisztina, PhD, (sz. 1983-ban) – 2012-ig a BBTE Filozófiai doktoriskolájának hallgatója, a Bolyai Társaság irodavezetője és az Egyetemi Műhely kiadó munkatársa. Kutatási szakterületei: történelemfilozófia, kultúrtörténet, filozófiai hermeneutika.